

2026 végéig Brüsszel 40 önkormányzati bölcsődéjében vezetik be a mosható pelenkák használatát

Brüsszel, Belgium

2019: a kísérleti program induló éve

Célcsoportok

- Évente 1 700 gyermek és szüleik
- 40 önkormányzati bölcsőde dolgozói

Érintett szereplők

- Önkormányzati bölcsődék
- Brüsszel önkormányzat koragyermekkori szolgálata

Kiindulási helyzet a brüsszeli önkormányzati bölcsődékben:

1,5 millió eldobható pelenka kerül felhasználásra.

51 480 szemeteszsákot töltenek meg.

242 tonna hulladékot küldenek a hulladékégetőbe.

Szén-dioxid-kibocsátás pelenkánként:

- Egy eldobható pelenka = 0,384 kg CO₂
- Egy mosható pelenka = 0,151 kg CO₂

Eredmények

- **1 400 tonna CO₂-egyenérték megtakarítása** 4–6 év alatt.
- **242 tonna hulladék** eltérítése hulladékégetéstől.

AZ ÖKO-BÖLCSŐDE PROJEKT

A Öko-bölcsőde projekt célja, hogy 2026 végéig fokozatosan bevezesse a mosható és újrafelhasználható pelenkák használatát az összes városi önkormányzati bölcsődében.

Egy csecsemő élete első hónapjaiban akár 4 000 eldobható pelenkát is elhasznál, mielőtt szobatisztává válik. Brüsszel önkormányzati bölcsődéi évente **1 700 gyermeket fogadnak, és csaknem 1,5 millió eldobható pelenkát használnak fel.**

Naponta átlagosan hat és fél szemeteszsáknyi használt pelenkát dobtak ki minden bölcsődében, ami évente 51 480 szemeteszsákot és **242 tonna hulladék égetőbe küldését jelentette.**

Korábban a bölcsődék mentesültek a hulladékkezelési díjak alól, de ez a mentesség 2021-ben megszűnt. Az újrafelhasználható pelenkára való áttérés **évente 80 000 Euró megtakarítást jelentene a bölcsődék számára.**

CÉLKITŰZÉSEK

A projekt célja, hogy csökkentse az eldobható pelenkák által termelődő hulladékmennyiséget Brüsszel 40 önkormányzati bölcsődéjében a mosható és újrafelhasználható pelenkák használatával 2027-től kezdődően.

Az évi 1.500.000 eldobható pelenka helyett körülbelül 4 000 mosható pelenka kerül majd forgalomba, melyek mindegyike akár 300–500 alkalommal is mosható és újra felhasználható. Ha a mosható pelenka élettartamát 4 és 6 év között becsüljük, akkor az ugyanebben az időszakban forgalomban lévő mosható pelenkák használatával **6 és 9 millió eldobható pelenka nem kerül kidobásra**, így a bölcsődék **1 400 tonna CO₂-egyenértéket** takarítanak majd meg.

FOLYAMAT ÉS ÜTEMTERV

- 2019** A brüsszeli önkormányzat rábólintott egy **egy olyan közszolgáltatási szerződés kidolgozására**, amely tartalmazza a pelenka- és szállítózsákbérlés feltételeit, a használt pelenkák visszagyűjtésének, tisztításának és sterilizálásának módját, valamint a tiszta pelenkák karbantartását és bölcsődékbeni újraelosztását. Ezzel egyidőben tájékoztató kampány is indul a bölcsődei dolgozók számára.
 - 2020. december** **A kísérleti szakasz kezdete:** Két Laeken-i (brüsszeli kerület) öko-bölcsődével kezdeti, 12 hónapos szerződést köt Brüsszel Önkormányzata, ennek keretében elindul a kísérleti program összesen 124 gyermek részvételével.
 - 2022. július** A kísérlet sikerének köszönhetően a 2023-as évre **újabb 12 hónapos szerződést** kap az első két bölcsőde, és fokozatosan 7 további bölcsőde csatlakozhat a programhoz.
- 2024-ben további 20 bölcsőde tért át fokozatosan az újrafelhasználható pelenákra. Ezt követően a terv az, hogy 2025-re 30, 2026-ra pedig összesen 40 bölcsőde csatlakozzon a programhoz.

KÖLTSÉGEK ÉS FINANSZÍROZÁS

A projekt összköltsége bruttó 1.600.000 € 48 hónapra, amelynek fedezete többek között:

- 180 750 €/év: éves öko-bölcsődei támogatás az O.N.E.-től
- bruttó 271 524 €: éves hozzájárulás a szülők költségeihez
- A programban résztvevő bölcsődék emellett megtakarítják a hulladékbegyűjtés költségét, amely körülbelül 80 000 €-ra becsülhető.

A SIKER ÖSSZETEVŐI

Kulcspillanat

1

A szülők ökotudatosságának növelése a bölcsődei beiratkozás pillanatától kezdve.

A bölcsődei beiratkozással egyidőben a szülők részletes tájékoztatást kaptak az ökobölcsőde koncepciójáról. A mosható pelenkák használata mellett az ökobölcsőde koncepciója a következőket is magában foglalja: 100%-ban organikus ételek, műanyagmentes célkitűzés (minden edény tartós és újrahasználatos), nulla hulladék (üveges víz csecsemőknek, ellenőrzött csapvíz idősebb gyermekeknek) és ambiciózus környezetvédelmi normák az eszközökre vonatkozóan (fenntartható játékok és eszközök, Oeko-Tex vagy Európai Ecolabel minősítések), ápolás (természetes szappan használata a pelenkázás során), infrastruktúra (passzívházak, öko tisztítószer, környezetbarát festékek, lakkok és fényezőanyagok). A koncepció kiemelkedően népszerűnek bizonyult.

2

A logisztika egyszerűségének és hatékonyságának megvalósítása kulcsfontosságú sikerfaktor volt

Egy brüsszeli székhelyű vállalat, a Snappies gondoskodik a pelenkák bérletéről (gyűjtés és kézbesítés), valamint azok tisztításáról. A szolgáltató megbízható, a szükséges mennyiségek mindig rendelkezésre állnak, és a szolgáltatás kiemelkedő, az O.N.E. Koragyermekkori Szolgálat szerint. A vállalat OekoTex előírásoknak megfelelő, organikus pamutból készült pelenkákat kínál, és a szállításokat teherbiciklivel végzi.

3

A bölcsőde **ökológiai megközelítéséről szóló speciális képzés** elnyerte a személyzet támogatását is. A dolgozók nemcsak a mosható pelenkák használatára lettek kiképezve, hanem természetes tisztítószer használatára, a csapvíz és üvepalackos ásványvíz használatára is.

4

A szülők számára nincsenek logisztikai változások a mosható pelenkákra való áttéréskor, mivel az addig használt eldobható pelenkákat a bölcsőde már eddig is költségáron biztosította (ezek ökopelenkák voltak: eldobhatóak, de természetes anyagokból készülnek, biztonságosak a baba bőrének és környezetbarátabbak, mint a hagyományos eldobható pelenkák). Nem keletkezett extra költség a bölcsődék számára: a napi 88 centes fix ár a mosható és újr felhasználható pelenkákra való áttérés után is változatlan maradt.

Nem volt hatása Brüsszel városának költségvetésére sem, mert a program során a kommunális, és különösen az ételhulladék csökkentésből származó megtakarítás fedezi a pelenkák használatával járó hulladék költségeit is, amelynek köszönhetően a programot „fehér műveletnek” nevezték el.

FELMERÜLT NEHÉZSÉGEK

- A vezetőség és a csapat motivációja a mosható pelenkák iránt kulcsszerepet játszik a hagyományos pelenkákról való gyors átállásban.
- A Snappies vállalat számára kihívást jelenthet, hogy idővel képes legyen kezelni az egyre növekvő pelenkák számát, ahogy a program egyre több bölcsődére terjed ki.

EREDMÉNYEK

A kísérleti szakasz során, 2021-ben, a két érintett öko-bölcsődében **közel 100 000 eldobható pelenkát sikerült kiváltani**. A program 4–6 éves időtartama alatt a mosható pelenkák használatával összesen **1 400 tonna CO₂-egyenérték megtakarításával számolnak**.

Egyéb eredmények:

- Kevesebb pelenkakrém használata
- Kevesebb bőrirritáció a csecsemők számára

Zero Waste Europe, 2025. január

Szerző: Viellevoye Françoise, Zero Waste Belgium, info@zerowastebelgium.org

Szerkesztők: Giulia Lodi és Manon Jourdan, Zero Waste Europe

Fordította: Humusz Szövetség

A Zero Waste Europe egy közösségeket, helyi vezetőket, vállalatokat, szakértőket és aktivistákat tömörítő európai hálózat, amely célul tűzte ki, hogy kiiktatja a hulladékot társadalmunkból. Arra biztatjuk a közösségeket, hogy gondolják újra az erőforrásokkal való kapcsolatukat, alakítsanak ki tudatosabb életmódot és fenntarthatóbb fogyasztási mintákat, és gondolkodjanak körforgásokban.

A Zero Waste Belgium egy belga egyesület, amely nulla hulladékos gyakorlatokat oszt meg a lakossággal, vállalkozásokkal és közszolgáltatókkal. Az egyesület célja, hogy aktívan ösztönözze a változást, és így járuljon hozzá az ökológiai átmenethez és egy hulladékmentes társadalom létrejöttéhez.

Bénédicte Hubinon, Brüsszel Város Koragyerekkori Egységének ökobölcsődéért felelős projektmenedzserének részvételével.

Az Elevating Reuse in Cities (ERIC) projekt célja, hogy Műanyag-megelőzési Tervek (PPP-k) létrehozásával támogassa 18–30 EU település lokális hulladékmegelőzési programját. Ezek a tervek arra összpontosítanak, hogy a települések közvetlen közszolgáltatási területén – beleértve a közrendezvényeket, épületeket és közbeszerzési tendereket – megvalósítsák az EU által elvárt fenntarthatósági intézkedéseket.